

Reactie staatssecretaris Blokhuis

De signalen van een toename van het aantal jongeren in psychische nood bereiken ons ook, o.a. van de IGJ. Er zijn geen landelijke cijfers om deze signalen te bevestigen, maar wel verschillende onderzoeken die aantonen dat de coronaperiode een grote impact heeft op het welbevinden van jongeren. Vergeleken met het voorjaar stijgt het aantal jongeren met psychische klachten zoals angst en stress. Voor mij staat voorop dat deze jongeren geholpen moeten worden met hun zorgvraag. Gedurende de lockdown wordt er veel inspanning geleverd om jeugdhulp zoveel mogelijk te laten doorgaan.

De jeugdzorg staat al langer onder druk, door gebrek aan passend aanbod en doordat gemeenten meer uitgeven dan ze van het Rijk krijgen voor deze taak. We werken er hard aan met alle betrokken partijen om te komen tot structurele oplossingen hiervoor, op zowel korte als lange termijn. Budgetplafonds of administratieve vertragingen mogen er nooit toe leiden dat professionals niet kunnen doen wat nodig is om jongeren te helpen, zeker niet tijdens deze crisis. De VNG en Nederlandse GGZ hebben instellingen opgeroepen om, indien zij dit soort knelpunten ervaren, contact op te nemen met de gemeente zodat dit onmiddellijk opgelost kan worden. We zien dat in de meeste regio's goede afspraken zijn gemaakt. Waar dat niet gebeurt gaan de VNG en eventueel VWS met de regio's in gesprek. We houden constant vinger aan de pols. Ook is er door de gezamenlijke aanbieders een app ontwikkeld waar 24/7 gezien kan worden waar er crisisbedden beschikbaar zijn en een beveiligde app waarin voor eetstoornissen snel met elkaar kunnen communiceren over beschikbare plekken.

Daarnaast heeft het kabinet €58,5 miljoen beschikbaar gesteld om jongeren perspectief te bieden. Hiermee kunnen gemeenten jongeren meer mogelijkheden bieden voor activiteiten en ontmoetingen, binnen de geldende beperkingen. Jongeren worden hier zelf actief bij betrokken. Gemeenten zijn gevraagd om hierbij extra aandacht te hebben voor kwetsbare groepen jongeren. € 3,5 miljoen van dit bedrag is specifiek gereserveerd voor laagdrempelige preventieve ondersteuning van jongeren op het gebied van mentale gezondheid. Ook hierover denken jongeren actief met ons mee. In de week van 1 tot 5 februari gaan gemeenten in gesprek met jongeren over hun leven in coronatijd, o.a. over mentale gezondheid. Het doel is om tot lokale oplossingen te komen voor de problemen die worden aangedragen. Het perspectief van het heropenen van de scholen speelt natuurlijk een grote rol en is dan ook een prioriteit van dit kabinet bij het afschalen van de maatregelen. De directe verantwoordelijkheid hierover valt onder het ministerie van OCW.

Onlangs kwam een indicatief AEF rapport uit waaruit blijkt dat er een structureel tekort van 1,6 miljard is op de jeugdhulp. In februari zou er meer duidelijk worden. Wat betekent het voor de voortgang van dit dossier dat het kabinet demissionair is? Of wordt het dossier geadresseerd aan het nieuw te vormen kabinet?

- Uit het AEF onderzoek blijkt dat gemeenten fors meer geld uitgeven aan jeugdzorg dan zij hiervoor van het Rijk ontvangen. Als gevolg hiervan moeten we fundamenteel anders kijken naar hoe we met jeugdzorg omgaan. Dan gaat het zowel over het budget als aanvullende maatregelen om de uitgaven in de gemeenten te beteugelen.
- De komende tijd gaan de Rijksoverheid en VNG hierover met elkaar in gesprek. Dit moet uitmonden in een zwaarwegend advies aan een nieuw kabinet financiën en de noodzakelijke aanpassingen aan het jeugdhulpstelsel.
- In de gesprekken gaat het ook over het maken van goede afspraken voor de komende periode tot aan het nieuwe kabinet. Overigens heeft het huidige kabinet al extra middelen beschikbaar gesteld voor de jaren 2019 – 2021 (1 miljard). In de miljoenennota zijn ook voor 2022 extra middelen beschikbaar gesteld (300 miljoen).

- Streven is om dit traject uiterlijk 1 mei afgerond te hebben. De demissionaire status van het kabinet heeft geen consequenties voor dit traject.
- Overigens is afgesproken dat we in februari een stand van zaken met elkaar bespreken met betrekking tot de bestuurlijke weging. Dus niet zo dat er in februari al definitief meer duidelijk zou worden, dat is volgens afspraak pas in mei.

Paul Blokhuis heeft gezegd dat crisislekken wilde opschalen en dat GGZ instellingen daarbij konden putten uit het coronafonds: De Nederlandse GGZ zegt: “ We houden zorgen over de toegenomen druk op de jeugd-ggz omdat corona nog lang niet voorbij is. Probleem is nu dat die extra kosten wel vergoed moeten worden. De hulp die we bieden moeten instellingen nu kunnen inzetten zonder zorgen over een rekening achteraf. Wat is de stand van zaken op dit moment? Werkt VWS mee? Is er extra geld beschikbaar en kan dat ingezet worden voor crisisopvang? (Valt dit onder de oplossingen die gemeenten en instellingen onderling maken op dit moment, zoals in de tekst hierboven beschreven?)

- Gemeenten zijn verantwoordelijk om voldoende zorg in te kopen en te organiseren. Ook wanneer de zorgvraag toeneemt.
- Met gemeenten zijn afspraken gemaakt over meerkosten in de zorg als gevolg van de RIVM-richtlijnen en coronamaatregelen van het kabinet. Tevens zijn afspraken gemaakt over het bieden van omzetgaranties door gemeenten aan aanbieders (eerst generiek, later via maatwerk) en over inhaalzorg.
- Er zijn op dit moment geen afspraken over compensatie van gemeenten indien het zorggebruik als gevolg van corona toeneemt. In het begin had corona het tegenovergestelde effect: zorggebruik nam af.
- De effecten van corona zijn en blijven een regelmatig gespreksonderwerp tussen het Rijk en gemeenten. Het Rijk en gemeenten spreken elkaar op regelmatige basis, natuurlijk ook over de effecten van corona. Daarbij bespreken we ook dit soort signalen over zorggebruik en beoordelen we wat er nodig is.

Woordvoerder staatssecretaris Blokhuis

.....